

PRESENTACION VAMPIR EN MOMA (25-01-1972)

PERE PORTABELLA

To što danas ne mogu biti ovdje – protiv moje volje – obavezuje me da napišem ove retke umjesto uvoda u moj film.

VAMPIR je pokušaj promišljanja filmskog jezika. A možda je ujedno, budući da je nastao tijekom snimanja filma Jesúa Franca GROF DRAKULA, pokušaj analize tog žanra fantastike koji je obezvrijedila većina horora, istraživanje i preispitivanje problema “vampirskog filma”. Ali temeljno – i to želim istaknuti – VAMPIR je jedan od prvih nezavisnih filmova u mojoj zemlji. I pritom vas moram upozoriti da raditi izvan institucija nije dobrovoljna odluka, već nas na to primorava naša politička, društvena i kulturna situacija.

Jedini mogući put za neovisni film u Španjolskoj znači ne prihvaćati pokroviteljstvo vlasti i izbjegavati cenzuru ne radeći s velikim distributerima. Mi zadržavamo korijenje u našoj specifičnoj stvarnosti proizvodeći filmove u skladu s našim ideologijama i potrebama, stoga moramo odbiti bilo kakve ustupke za rad koje nam predlaže vlast jer bi oni bili, u najboljem slučaju, samo proširenje njezine moći i represivnih politika. Moramo raditi u okviru vrlo ograničenih sredstava, naših vlastitih, i premda su te metode izvan sustava, preobrazit ćemo tradicionalno poimanje proizvodnje. To je jedini način, jedina alternativa, koja će nam omogućiti da se upustimo u istraživanje specifičnog filmskog jezika koji odražava svijest o španjolskoj stvarnosti ili pak s njome korespondira. To mora biti povezano s korijenima revolucionarne “avangarde” koja ne izuzima redatelja, filmaša, od njegove povijesne odgovornosti u svakodnevnom životu. Moramo razotkriti kao isprazan politički i umjetnički pokret avangarde koji zanemaruje mase i razvija se daleko od tih problema. Ova aktivna pozicija mijenja se samo izvan “legalizacije” sustava koji ne zadržava ni minimum demokratskih procesa i nema drugog načina da se prilagodi kritikama osim represijom koja je danas u Španjolskoj uobičajena.

Taj nas položaj prisiljava da prihvatimo posljedice boravka izvan sustava i ostajanja neovisnima u zemlji u kojoj osnovna prava i slobode jednostavno ne postoje; boravka izvan sustava u zemlji u kojoj sastanak ne više od 19 osoba bez dopuštenja vlasti predstavlja zločin nezakonitog okupljanja; gdje se štrajk može smatrati zločinom vojne pobune; gdje cenzura ima odriješene ruke i nema ni poštovanja ni razumijevanja za individualizam; gdje je čin *hommagea* Picassu ilegalan i gdje su vodeći likovni kritičar i njegovi studenti koji su predsjedali događanjem u čast tog španjolskog slikara na Sveučilištu u Madridu – svi završili u zatvoru. U kulturnoj sferi, beskrajn je popis zabranjenih knjiga, zaplijenjenih časopisa i zatvorenih nakladničkih kuća. Predstave i filmovi su cenzurirani i zabranjeni, profesori uhićeni, a intelektualci i studenti zatočeni – primjerima represije nema kraja.

No, represija je još gora za radnike. Dok se sadašnji režim sa svojom vanjskom politikom oslanja na pokušaj ulaska na europsko zajedničko tržište kako bi ojačao gospodarstvo i ostavio dojam slobode, demokratska kretanja jačaju, a svakodnevna represija ostaje.

U tom kontekstu, to što su meni i tolikim kolegama uključenim u intelektualne aktivnosti uskraćene putovnice i odlazak u inozemstvo pojašnjava zašto danas nisam u New Yorku. Kao posljedica represije medija, *Vampir*, film koji ćete vidjeti, u mojoj zemlji legalno ne postoji.

Napokon, ta se neobična nevolja ne smije promatrati kao izolirani slučaj, već kao nešto što odražava sadašnju španjolsku stvarnost bolje od bilo kojeg filma koji službeno predstavlja Španjolsku na bilo kojem međunarodnom festivalu.

Dakle, ovdje je Vampir, ne usprkos svemu, već kao rezultat svega.

Pere Portabella

Predstavljanje VAMPIRA – MoMA, 25. siječnja 1972.
prevela Tanja Vrvilo